

L'escombra

(ALDC, II, 432. L'escombra)

La distribució areal dels mots més usats (*escombra*, *granera*, *escampa*, *escoba*) coincideix amb els verbs congèneres (*escombrar*, *agranar*, *escampar*, *escobar*; veg. mapa 261). *Escombra*, deverbal de *escombrar*, significava 'evacuació' (Desclot) i 'clot llarguer per als fonaments d'un edifici', sentit viu en bal.; deriva de SCOPA 'escombra', encreuat amb *escombrar*. Tanmateix, *escoba* s'ha mantingut a la Baixa Ribagorça (com el verb *escobar*) i amb el sentit de 'ginesta, bàlec' al Pallars, per la metonímia que ha lligat l'estri amb la matèria utilitzada. *Granera* (s. XIII) (var. *agranera* 132, 138, *engranera* 7, *granadora* 188) és

un der. de *gra* (< llat. GRANUM) i, inicialment, devia aplicar-se a l'escombra de l'era. *Escampa* és un postverbal de *escampar*. *Buixa* 94 i *buixeta* 87, 94 són der. de *buix* (< *boix* < llat. BUXUS), per la matèria de què es feien, i pel seu vocalisme delaten connivència amb l'arag.; *ramàs* 50 és un der. de *ram* i *raspall* 84 és compost de *raspar* (< germ. RASPON 'rascar') i el suf. *-all* (< llat. -ACULU), formador de substantius d'instrument.

Tant *escombra* com *granera* van entrar en el corpus estàndard (ja des del *DOrt*, 1917) per la seva gran extensió i per llur suport en la llengua antiga.

